

Avrupa'yı ABD liderliğindeki sanayisizleşmeden kurtarmak

WERNER RÜGEMER*

Dr.

* Dr. Werner Rügemer 1941 doğumlu olup Köln/Almanya'da yaşayan bir düşünürdür. Münih, Berlin ve Paris'te dil, ekonomi ve felsefe eğitimi almıştır. 1975'ten 1990'a kadar Demokratische Erziehung dergisinin editörü; 1998-2017 yılları arasında Köln Üniversitesi'nde öğretim görevlisi olarak çalışmıştır. Yeni teknoloji - eski toplum. Silikon Vadisi (1985, Almanca, Rusça ve Macarca baskı); The Capitalists of the 21st Century (2018, Almanca, Fransızca, İtalyanca, Rusça ve Çince baskı); Ölümcül dostluk. ABD Birinci Dünya Savaşı'ndan İkinci Dünya Savaşı'na Avrupa'yı nasıl fethetti (2023, Almanca baskı) yazdığı kitaplardan bazılarıdır. (www.werner-ruegemer.de)

E-posta: werner.ruegemer@posteo.de

ORCID: 0000-0001-2848-0017

Geliş Tarihi: 20.07.2024

Kabul Tarihi: 27.09.2024

Atf: Rügemer, W. (2024). Avrupa'yı ABD liderliğindeki sanayisizleşmeden kurtarmak. *BRIQ Kuşak ve Yol Girişimi Dergisi*, 6(1), 124-135.

ÖZ

Milenyumun başından bu yana yeni bir uygulama ortaya çıktı: Hâlâ resmi olarak “gölge bankalar” olarak kabul edilen yeni, devlet denetimi dışında faaliyet gösteren ABD sermaye oyuncuları Avrupadaki mevcut şirketleri satın alıyor. Blackstone ve Katch Investment Group (KKR) gibi özel sermaye yatırımcıları orta ölçekli, borsaya kote olmayan şirketlerde uzmanlaşmıştır. BlackRock, Vanguard, State Street, Capital Group, Fidelity & Co. şu anda Almanya, Fransa, Belçika, Lüksemburg, İngiltere, Hollanda ve bu arada İsviçre'deki en önemli şirket ve bankaların önde gelen sahipleridir. Stratejik kararlar - yeniden yapılanma, şirket parçalarının satışı, işten çıkarmalar, yurtdışına taşınmalar - çoğunlukla Avrupa Komisyonu'na danışılarak ABD'de alınmaktadır. Kârların çoğu ABD'ye giderken, çalışma koşullarının Amerikanlaştırılması (iş modelleri, gig working, çalışan yoksullar) AB genelinde reel ücretlerin düşmesine neden olmaktadır. Sonuç olarak, AB'nin küresel GSYİH'deki payı %25 civarındaki eski zirvesinden %15'e düşerken, ABD'nin payı o zamandan beri eski seviyesi olan %25'e yükseldi. Almanya'nın yeniden sanayileşmesi de ABD'nin kontrolü altında.

Anahtar Kelimeler: Avrupa, endüstri, kapitalizm, sanayisizleşme, yeniden sanayileşme.

Europe: Rescue against US-led de-industrialization

ABSTRACT

Since the turn of the millennium, a new practice has emerged: the new, deregulated US capital players, which are still officially considered “shadow banks”, are buying existing companies in Europe. Private equity investors such as Blackstone and Katch Investment Group (KKR) specialize in medium-sized, unlisted companies. BlackRock, Vanguard, State Street, Capital Group, Fidelity & Co. are now the leading owners of the most important companies and banks in Germany, France, Belgium, Luxembourg, the UK, the Netherlands and, incidentally, Switzerland. The strategic decisions - restructuring, sale of parts of the company, job cuts, relocations abroad - are mainly made in the USA, in consultation with the European Commission. Most of the profits go to the USA, while the Americanization of working conditions (job patterns, gig working, working poor) is causing real wages to fall throughout the EU. As a result, the EU's share of global GDP has fallen from its former peak of around 25% to 15%, while the USA's share has since risen back to its former level of 25%. The re-industrialization of Germany is also under US control.

Keywords: Europe, capitalism, deindustrialization, industry, re-industrialization.

Giriş

ZENGİN ESKİ BANKACI EMMANUEL MACRON, 2017 yılında Fransa Cumhurbaşkanı olarak göreve başladığında bir vaatte bulundu. Yeni seçilen Amerika Birleşik Devletleri (ABD) Başkanı Donald Trump'ı taklit ederek, "Fransa'yı yeniden büyük yapacağım!" dedi. Çevresini BlackRock,

KKR ve McKinsey gibi ABD'nin önde gelen sermaye oyuncularıyla doldurdu, onlarla ve ABD Başkanı Donald Trump'la Washington'daki Beyaz Saray'da akşam yemeklerinde bir araya geldi (NSJ, 2018). Birkaç yıl sonra, Mayıs 2024'te Almanya'ya yaptığı bir devlet ziyareti sırasında, Doğu Almanya'nın Dresden kentinin en büyük meydanında genç müzik grupları-

"ABD, Marshall Planı ile 1945'ten sonra Batı Avrupa'da yeniden sanayileşmeyi teşvik etti. Ancak bu fonlar sadece solcu, komünist, anti-faşist partiler ve Charles de Gaulle gibi milliyetçi politikacılar hükümetten uzaklaştırıldığında kullanılabilirdi" (Fotoğraf: National Archives, 2024).

la özenle düzenlenmiş bir gençlik festivalinde uyardı: "Avrupamız ölebilir!" Fransız Devrimi'nin "Liberté, Egalité, Fraternité" (özgürlük, eşitlik, kardeşlik) sloganını, can düşmanı Rusya'ya karşı kullandı!

Bu kapitalist otokrat, özellikle Fransa, Almanya, İngiltere, Belçika ve Hollanda gibi zengin Avrupa ülkelerinin hükümetleri için bir örnek teşkil etmektedir: Model devlet ABD'de olduğu gibi, hepsi de son olarak ABD'nin Ukrayna'da Rusya'ya karşı yürüttüğü vekalet savaşını desteklemek için ayırdığı savaş bütçeleri nedeniyle halkın çoğunluğunun onayını kaybetti.

Ancak bir ay sonra, Fransız parlamento seçimlerinde Macron'un uzun zamandır öngörülen çöküşü geldi. Bu kapitalist otokrat, özellikle Fransa, Almanya, İngiltere, Belçika ve Hollanda gibi zengin Avrupa ülkelerinin hükümetleri için bir örnek teşkil etmektedir: Model devlet ABD'de olduğu gibi, hepsi de son olarak ABD'nin Ukrayna'da Rusya'ya karşı yürüttüğü vekalet savaşını desteklemek için ayırdığı savaş bütçeleri nedeniyle halkın çoğunluğunun onayını kaybetti.

Tarih öncesi: NATO ile Marshall Planı

ABD, Marshall Planı ile 1945'ten sonra Batı Avrupa'da yeniden sanayileşmeyi teşvik etti. Ancak bu fonlar sadece solcu, komünist, anti-faşist partiler ve Charles de Gaulle gibi milliyetçi politikacılar hükümetten uzaklaştırıldığında kullanılabilirdi. Yunanistan'da para ancak ABD ordusu anti-faşist

kurtuluş hareketini bombaladığında ve monarşiyi yeniden kurduğunda akmaya başladı. Marshall Planı öncelikle ABD ürünlerinin satışını, para birimlerinin dolara sabitlenmesini ve Hollywood kültürü de dahil olmak üzere ABD'nin önde gelen şirketlerinin, bankalarının ve danışmanlık firmalarının şubelerinin kurulmasını teşvik etti.

İşgal altındaki ve askeri açıdan tarafsız Batı, Kuzey ve Güney Avrupa'dakiler, İsviçre'dekiler ve hatta ABD'dekiler dahil olmak üzere, Nazi işgalcilerinin suç ortağı olan Alman ve Avrupalı girişimciler ve bankacılar da cezasız kaldı. Bu anti-komünist politika sert güçle, ABD liderliğindeki askeri ittifak NATO tarafından güvence altına alındı ve artan sayıda NATO'ya üye ülkelerdeki ABD askeri üslerinin çoğalmasıyla pekiştirildi (Rügemer, 2024b).

Batı Avrupa'da, özellikle de Federal Almanya Cumhuriyeti'nin geçici ayrı devleti olan "Batı vitrininde", gelişen sadece Nazi işbirlikçilerinin eski zenginliği değildi. Bağımlı işgücünün geniş kesimleri için de artan bir refah söz konusuydu. Ancak bu sadece geçici bir imtiyazdı.

Doğuya genişleme: NATO altında bağımlı oligark kapitalizmi

1990'dan itibaren ABD'li danışmanlar eski sosyalist devletlerin sanayisizleştirilmesini organize ettiler. McKinsey, Price Waterhouse Coopers ve JP Morgan, Alman Treuhand ajansına hükmetti: Sosyalist Doğu Almanya'nın şirketleri yok pahasına satıldı, birkaç yıl sonra küçültüldü ve hatta kapatıldı. Avrupa Birliği (AB) sübvansiyonları ve Dünya Bankası kredilerinin yardımıyla, Batılı şirketlerin yan kuruluşları ve tedarikçileri eski sanayinin yerini aldı. (Ücretler hala Batı Almanya'dakinden daha düşük, iç işgücü göçü ile hafifletilmesine rağmen işsizlik daha yüksek.)

Doğu Avrupa'nın eski sosyalist ülkelerinde bağımlı oligark kapitalizmi bu şekilde kurulmuştur: Yabancı şirketler -özellikle otomotiv, enerji, lojistik, ticaret ve ilaç sektörleri- tedarikçi şirketler veya şubeler için bu bölgeleri özel olarak kullanmaktadır. Hükümetler vergilerden feragat etmekte ve altyapıyı finanse etmektedir. AB, işçi haklarına koşul getirmeden sübvansiyonlar vermektedir. Ücretler düşüktür ve sendikalar kasıtlı olarak zayıflatılmıştır. Batılı bankalar, danışmanlık şirketleri ve süpermarketler yerleşiktir. Stratejik kararlar yurtdışında alınmaktadır. Aynı zamanda yerel oligarklar özel-devlet tekelleri oluşturmaktadır. Çalışan nüfusun dörtte biri göç etmiş ya da zengin Batıda ucuz göçmen işçi olarak, mevsimlik ya da sürekli olarak, inşaatlarda, özel evlerde, evde bakımda, hastanelerde ve yaşlılar evlerinde, lojistikte ve fuhuşta istihdam edilmektedir.

Tüm Doğu Avrupa ülkeleri, istisnası olmaksızın, önce NATO'ya üye oldular, ancak ondan sonra AB'ye katılmalarına izin verildi. ABD, Polonya ve Baltık ülkeleri gibi özellikle Rusya karşıtı devletlerde ilave ABD askeri üsleri kurdu.

Siyasi olarak bu -Marshall Planı ve NATO'da olduğu gibi- muhafazakâr, liberal ve hatta sosyal demokrat olsun, çeşitli çizgilerdeki sağcı hükümetler tarafından yürütülmektedir. Yugoslavya'da NATO ve AB, altı küçük devlete bölünmeye yol açan, milliyetçi, ırkçı ve radikal sağcı faşist güçleri ve (Her ne kadar milliyetçilik Batı'daki aynı egemen güçler tarafından kınansa da) milliyetçi bölünmeyi desteklemiştir (Rügemer, 2022b).

ABD, Rusya'ya doğru daha ileri bir hamle için doğuya doğru genişlemede de önceliği askeri alana verdi. Tüm Doğu Avrupa ülkeleri, istisnası olmaksızın, önce NATO'ya üye oldular, ancak ondan sonra AB'ye katılmalarına izin verildi. ABD, Polonya ve Baltık ülkeleri gibi özellikle Rusya karşıtı devletlerde ilave ABD askeri üsleri kurdu. ABD ayrıca Kosova bölgesinin Sırbistan'dan ayrılmasını sağlayarak burayı yoksul bıraktı ama şimdi Doğu Avrupa'daki en büyük ABD askeri üssünü burada işletiyor. Kuzey Makedonya, Karadağ ve Arnavutluk gibi diğer yoksul Doğu Avrupa devletleri halihazırda NATO üyesidir ve öngörülebilir bir gelecekte AB üyesi olma ihtimalleri yoktur. Bu ülkeler ekonomik olarak yoksul ve sadece Rusya'ya karşı askeri üs olarak önemliler ve öyle kalacaklar.

ABD öncülüğündeki sanayisizleşmeye sadece Rusya direndi

Başlangıçta bu strateji ABD'nin en önemli hedef ülkesi olan Rusya'ya karşı da işe yaradı: 1990'dan sonraki ilk Batı yanlısı, yolsuzluğa bulaşmış başkan Boris Yeltsin, Batılı yatırımcılar ve danışmanlar ile Batı destekli yerel oligarkların yardımıyla şirketlerin satışını teşvik etti. Ulusal ekonomi küçüldü, nüfus yoksullaştı, intiharlar ve alkol tüketimi arttı.

Putin direnişin önde gelen figürü haline geldi: Kapitalist sistem ortadan kaldırılmamış olsa da, yeni milenyumun başından beri ulusal çıkarlara göre şekillendirildi ve şekillendiriliyor. Bazı oligarklar bu sistemin içinde yer aldı, bazıları merkezlerini Londra ya da İsrail'e taşıdı. Rus ekonomisi toparlandı, NATO dışarıda kaldı: Rusya Batı sisteminin isyankâr bir düşmanı haline geldi - her ne kadar daha önceki kötü "komünizm" gerekçesi tamamen asılsız olsa da.

Sonuç: Marshall Planı'ndan ve NATO'nun kuruluşundan bu yana ABD hiçbir şekilde "serbest pi-

"Hâlâ resmi olarak 'gölge bankalar' olarak kabul edilen yeni, devlet denetimi dışında faaliyet gösteren ABD sermaye oyuncularını Avrupa'daki mevcut şirketleri satın alıyor" (Karikatür: Liu Rui/Global Times, 2024).

yasa ekonomisini" ve kapitalizmi yaymak istemedi, sadece Batılı yatırımcılar için yer tespitinde titiz bir politika izledi, ekonomik kalkınmayı hedeflemedi. Üstelik bu, NATO üyeliği ve ilave ABD askeri üsleri aracılığıyla askeri olarak iki kat güvence altına alınmakta ve siyasi olarak da sağcı siyasi güçlerin yardımıyla yürütülmektedir.

Batı Avrupa: Bağımlı parlamenter kapitalizm

Birinci Dünya Savaşı'ndan bu yana ve İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana önemli ölçüde genişleyen Coca Cola, Ford, Goodyear, General Electric, IBM, Dow, Esso, Procter & Gamble, UPS, McDonald's, JP Morgan, McKinsey gibi ABD şirketleri, bankaları ve danışmanları Batı Avrupada şubeler açmıştır. Apple, Microsoft, Google, Amazon, Facebook ve

Uber gibi yeni ABD'li dijital ve platform şirketleri ile Accenture ve Freshfields gibi ABD'li danışmanlık firmaları da artık sektörlerinde lider konumlarıyla Avrupa ülkelerinde şube işletmektedir.

Ancak milenyumun başından bu yana yeni bir uygulama ortaya çıktı: Hâlâ resmi olarak "gölge bankalar" olarak kabul edilen yeni, devlet denetimi dışında faaliyet gösteren ABD sermaye oyuncularını Avrupadaki mevcut şirketleri satın alıyor. Blackstone ve Katch Investment Group (KKR) gibi özel sermaye yatırımcıları orta ölçekli, borsaya kote olmayan şirketlerde uzmanlaşmıştır. En büyük özel sermaye yatırımcısı Blackstone'un başkanı Stephen Schwarzman, 2024 yılında Berlin'de 5 bin özel sermaye yöneticisinin bir araya geldiği yıllık Super Return International toplantısının ardından "Avrupa bizim için dünyadaki en iyi pazar" demiştir (Handelsblatt, 2024b).

Ve BlackRock & Co. ile ilk ABD sermaye yatırım grubu, 2008'deki "finansal krizin" yardımıyla AB'ye giriş yapmıştır. BlackRock, Vanguard, State Street, Capital Group, Fidelity & Co. şu anda Almanya, Fransa, Belçika, Lüksemburg, İngiltere, Hollanda ve bu arada İsviçre'deki en önemli şirket ve bankaların önde gelen sahipleridir. Örneğin, Almanya'nın önde gelen hisse senedi endeksi DAX'ta yer alan 40 hisse senedi şirketinin tamamında farklı bileşimlerde temsil edilmektedirler (Rügemer, 2019).

Stratejik kararlar - yeniden yapılanma, şirket parçalarının satışı, işten çıkarmalar, yurtdışına taşınmalar - çoğunlukla Avrupa Komisyonu'na danışılarak ABD'de alınmaktadır. Kârların çoğu ABD'ye giderken, çalışma koşullarının Amerikanlaştırılması (iş modelleri, gig working, çalışan yoksullar) AB genelinde reel ücretlerin düşmesine neden olmaktadır (HBF, 2024).

Sonuç olarak, AB'nin küresel GSYİH'deki payı %25 civarındaki eski zirvesinden %15'e düşerken, ABD'nin payı o zamandan beri eski seviyesi olan %25'e yükseldi. Bu nedenle İtalya'nın en büyük şirketi ENI'nin (petrol ve enerji) başkanı Emma Marcegallia, 2024'teki G7 toplantısı öncesinde şu uyarıda bulundu: "Böyle devam edersek refah devletimizi sürdüremeyiz, teknolojik atılımlar karşısında başarısız oluruz ve yaşam kalitemizi kaybederiz (FAZ, 2024b).

Bu, geleneksel parlamenter demokrasilerde siyasi olarak desteklenmekte ve uygulanmaktadır: Ancak NATO'ya, AB'ye ve BlackRock & Co'ya tabi kurumsal kararlara tabidirler. Hükümetlere ve Avrupa Komisyonu'na McKinsey, Accenture, KPMG, PwC, EY, Freshfields, White & Case, Standard & Poor's ve Morgan Stanley gibi ABD firmaları danışmanlık yapmaktadır. Örneğin Almanya için, bu yüksek ücretli danışmanlığa ek olarak, bu firmaların en az 179 eski çalışanı 2022 yılında Alman Federal Şansölyeliğinde, federal bakanlıklarda ve

federal makamlarda yüksek ücretli personel olarak istihdam edildi (DS, 2022). Yeşiller Bakanı Robert Habeck yönetimindeki Alman Ekonomik İşler Bakanlığında, Londra'dan bir BlackRock yöneticisi politika departmanının başına atandı. PwC bu bakanlığa resmi denetim otoritesi olarak yerleştirildi: ABD'li danışmanlar, enerji tasarımı şirketlere verilen devlet sübvansiyonlarına karar veriyor (PwC, 2023). Böylece Avrupa hükümetleri, ABD sermayesinin çıkarları doğrultusunda her zamankinden daha yetkili bir şekilde hareket ediyor.

İkinci Dünya Savaşı'nın sona ermesinden bu yana on yıllardır iktidarda olan partilerin - ister muhafazakar, ister Hıristiyan, ister liberal, ister sosyal demokrat olarak adlandırılınsın - milenyumun başından bu yana hızlanarak bağımlı çalışanların çoğunluğunu yoksullaştırmasının, seçmen desteğini kaybetmeye devam etmesinin ve yeni sağcı kuvvetlerin güçlenmesini teşvik etmesinin nedeni budur: Bu durum başta ABD olmak üzere tüm önde gelen kapitalist devletler, İngiltere, Fransa, Almanya, İtalya, Benelüks ve İskandinav ülkeleri ve bu arada yakın müttefik İsrail için de geçerlidir.

Başkan Obama'dan bu yana "Önce Amerika" enerji politikası

Başkan Barack Obama yönetimindeki ABD hükümeti mali kriz sırasında BlackRock'tan danışmanlık almış ve gölge bankaların uluslararası alanda yayılmasını desteklemiştir. Aynı zamanda Obama, ABD'nin kaya gazını teşvik ve sübvansiyon etti ve özellikle Rusya'ya karşı jeopolitik bir silaha dönüştürdü. Bu gaz çevreye son derece zararlıdır ve aynı zamanda yerel halk için de ölümcüldür: (Bu gazın kullanıldığı yerde yaşayanlar) Harvard Üniversitesi tarafından yapılan uzun vadeli bir araştırmanın ortaya koyduğu gibi, daha erken ölmektedirler (Li, 2022). Buna rağmen ABD dünyanın en büyük ihracatçısı haline

gelmiştir. Obama döneminde bu kaya gazına da yeşil bir makyaj yapıldı: çevreye zararlı olduğu gerekçesiyle gözden düşürülen gazın adı “doğal” gaz, sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) olarak değiştirildi. Bu şekilde, yeşil partiler ve yeşil yatırım fonları da askeri destekli jeopolitiğin bir parçası olmaktadır (Rügemer, 2022).

ABD'nin hedeflerine tam olarak ulaşması Ukrayna'daki savaşa kadar gerçekleşmedi: 1. AB'yi Rus gazından koparmak ve çok daha pahalı olan LNG'ye bağımlı hale getirmek, 2. Ayrıca AB ülkelerini Rusya ve Çin'e karşı daha da yüksek savaş bütçelerine bağlamak.

Komisyon Başkanı Jean-Claude Juncker yönetimindeki AB, 2018 yılında Donald Trump yönetimindeki ABD hükümetiyle uzun vadeli LNG alımı konusunda anlaşmaya varmıştı. Ancak ABD'nin hedeflerine tam olarak ulaşması Ukrayna'daki savaşa kadar gerçekleşmedi: 1. AB'yi Rus gazından koparmak ve çok daha pahalı olan LNG'ye bağımlı hale getirmek, 2. Ayrıca AB ülkelerini Rusya ve Çin'e karşı daha da yüksek savaş bütçelerine bağlamak. Avrupa Birliği, Avrupa Savunma Sanayi Programı (EDIP) ile 2030 yılına kadar kendi ordusu için tedarik edeceği silahların en az yüzde 50'sinin “Avrupa Malı” olmasını sübvansede etmektedir.

Sermaye bürokrasisi olarak Avrupa Komisyonu da ABD'nin yeniden sanayileşmesine ilişkin 2022 tarihli iki ABD yasasını eleştirmeden kabul etmiştir: Enflasyon Azaltma Yasası (IRA) ile CHIPS ve Bilim Yasası. ABD böylece AB'den taşınmaları, yani AB üye ülkelerinin sanayisizleşmesini de sübvansede ediyor.

Almanya: sanayisizleşme ve yeniden sanayileşme

Enerji yoğun kimya şirketleri Almanya'daki departmanlarını kapatıyor. Bayer ağırlıklı olarak ABD'ye taşıyor. BASF, kimya şirketleri Covestro ve Wacker'in de üretimlerini genişlettiği Çin'deki mevcut büyük tesisini genişletmek için 10 milyar Euro harcıyor. En başarılı Alman ısıtma üreticisi Viessmann, ABD'li rakibi Carrier tarafından satın alındı. Önde gelen şekerleme üreticisi Haribo, üretiminin büyük bir bölümünü ABD'ye taşıyor. Orta ölçekli şirketler ABD'li “çekirgeler” tarafından satın alınıyor ya da kapanıyor. Küçük KOBİ'lerin iflas sayısı son yıllarda giderek artmıştır (Tagesschau, 2024). Almanya'da geniş bir şubesi bulunan JP Morgan bankası, 2022'den bu yana Alman KOBİ sektöründeki müşterilerini iki katına çıkarmış ve ABD'ye dış kaynak kullanımı ayarlamaktadır (Handelsblatt, 2024). ABD'li danışmanlar, satın alma ve yeniden yapılandırma düzenlemelerine hakimdir (Rügemer, 2023a).

Uzun süredir uluslararası lider konumunda olan iki Alman sanayi sektörü küçülüyor: Alman otomobil üreticileri hala ABD'de ve özellikle Çin'de lüks otomobiller üretip satarak ayakta kalmaya çalışıyor; otomotiv tedarikçileri ABD, Macaristan, Slovakya veya Çin'e taşeronluk yapıyor ya da e-mobiliteye ayak uyduramazlarsa kapanıyorlar. Makine ve tesis mühendisliği ise Çin'e kıyasla bile teknolojik olarak giderek daha geride kalmaktadır (PwC, 2024).

Ancak Almanya'nın yeniden sanayileşmesi de ABD'nin kontrolü altında. Apple, Google, Microsoft & Co., şirketlerin, finansın, ticaretin, medyanın, eğitimin, sağlık hizmetlerinin, altyapının ve kamu kurumlarının dijitalleşmesini giderek daha fazla ele geçiriyor. Google, transatlantik denizaltı kabloları konusunda öncülük ediyor.

Almanya merkezli çokuluslu kimya şirketi BASF'ın Güney Çin'de açtığı yeni tesis
(Fotoğraf: Global Times, 2024).

Apple ve Microsoft Almanya'da yeni veri merkezleri inşa ediyor (FAZ, 2024a). İlaç şirketi Eli Lilly, ABD askeri üslerinin bulunduğu Rhineland-Palatinate bölgesinde yeni bir fabrika inşa ediyor. Intel, yapısal olarak zayıf olan doğu Almanya'da Avrupa'nın en büyük çip fabrikasını inşa ediyor. 10 milyar avroluk sübvansiyon üzerinde anlaşıldı: Sübvansiyonlar tüm devlet ve uluslararası bütçelerden, Brüksel'deki AB'den, Berlin'deki Alman hükümetinden, Saksonya-Anhalt bölgesel eyalet hükümetinden ve Magdeburg şehrinden geliyor. Intel aynı zamanda Polonya ve İsrail'de de sübvansiyonlu yeni çip fabrikaları inşa etmektedir (Rügemer, 2024: 19).

Dünyanın en büyük çip üreticisi Tayvanlı TSMC de daha önce sanayileşmemiş, yoksul Doğu Almanya'da sübvansiyonlu bir çip fabrikası inşa ediyor.

Tesla, Almanya'da e-otomobiller için açık ara en büyük ve yüksek oranda sübvansiyon edilen fabrikayı kurdu ve yine Doğu Almanya'da daha da genişlemek istiyor (NYT, 2023). ABD'li çip üreticisi Wolfspeed, çelik fabrikaları uzun süredir kapalı olan geleneksel bir sanayi bölgesi olan Saarland'da bir çip fabrikası kuruyor.

Aynı zamanda Almanya'nın temel sanayi yapıları gelişmekte olan yoksul ülkeler düzeyinde kalmaktadır: Devlete ait demiryolu şirketi Deutsche Bahn'ın çok az sayıda rayı var, sinyal kutuları ve elektrik havai hatları aşırı derecede onarıma ihtiyaç duyuyor - tren iptalleri ve gecikmeler milyonlarca müşterinin günlük deneyiminin bir parçası. Çoğu savaş sonrası döneme ait 10 bin köprünün yenilenmesi gerekiyor, ancak sadece birkaç düzinesi yıllar süren prosedürlerle

“Gölge bankalar, BlackRock & Co. ve yeni tekeller gerçekten düzenlenmeli, ayrıştırılmalı, kamulaştırılmalı ve ortak mülkiyete devredilmelidir” (Fotoğraf: China Daily, 2021).

özneli bir şekilde yenileniyor (Tagesschau, 2024). On yıllardır süren araştırmalara rağmen nükleer atıklar için nihai bir depolama alanı bulunamadı; bazıları harap eski madenlerde bulunan 16 geçici depolama tesisi kısmen ruhsatsızdır (Energiezukunft, 2020).

Ukrayna'nın “yeniden inşası” için koordinatör olarak BlackRock

Bu ABD şirketlerinin yanı sıra BlackRock&Co., TSMC ve DAX'taki 40 Alman şirketinin de önde gelen hissedarları arasında yer alıyor. ABD egemenliği altında yeniden sanayileşme silahlanmayı da kapsamaktadır. Örneğin, Almanya'nın en büyük silahlanma şirketi olan ve son yıllarda özellikle güçlü bir şekilde büyüyen Rheinmetall, 150 yıllık Al-

man geleneğinin ardından artık ABD'nin kontrolü altında: En büyük hissedar artık BlackRock, onu Bank of America ve Goldman Sachs izliyor.

İster sanayisizleştirilmiş ister yeniden sanayileştirilmiş olsun, savaştan önce, savaş sırasında ve hatta savaştan sonra, ABD hissedarları yüksek kârlar elde ediyor. BlackRock ayrıca Ukrayna'nın yeniden inşasını koordine ediyor: CEO Lawrence Fink'e göre, Ukrayna dijitalleştirilecek ve bürokratik olmaktan çıkarılarak “kapitalizmin gücünün bir işareti” haline getirilecek (Wirtschaftswoche, 2023). ABD silah, enerji, dijital ve kaya gazı endüstrilerinde önde gelen hissedarlardan biri olan BlackRock hissedarlarının yararına önceden ne kadar çok şey yok edilirse Ukrayna'nın yeniden sanayileştirilmesi o kadar kazançlı olacaktır.

Ve Avrupa'daki NATO ülkelerinin savaş bütçeleri bağımlı iş gücünü daha da yoksullaştırmaktadır: Çalışma koşulları daha esnek, daha ucuz ve haklarından mahrum hale getiriliyor - yaşlı işçiler erken ortadan kaldırılıyor; fazla mesailer giderek daha fazla ödenmiyor. Genç, istekli vasıflı işçiler artık öncelikli olarak yoksul Doğu Avrupa'dan değil, Hindistan, Arjantin ve Fas gibi daha da yoksul üçüncü ülkelerden getirilmektedir. Gıda, enerji, kiralar, hareketlilik, tıbbi tedavi ve huzurevleri daha pahalı hale gelmekte, emeklilik sistemi özelleştirilmekte, maaşlar azaltılmakta ve yaşam beklentisi düşmektedir (DPWV, 2024). Bu, ABD'de son otuz yıldır, zengin Avrupa'da ise birkaç yıllık gecikmeyle, on yıllardır sistemsel bir şekilde göreceli olarak kuş sütü ile beslenen orta sınıfı da etkilemektedir.

Aynı zamanda, devlet denetimi dışındaki gölge bankalarının ardından gelen yeni yükselen güçler, yani danışmanlardan oluşan sivil özel ordular, siyasi suç ortakları ve egoist "yeni değerleri" ile birlikte yeni, seçkin bir servet ediniyorlar. BlackRock & Co., Cayman Adaları, Lüksemburg ve Amsterdam arasındaki bir düzine finansal cennette bulunan posta kutusu şirketlerinin yardımıyla süper zengin finansörlerini anonimleştiriyor, böylece giderek daha fazla gölge bütçeler dahil olmak üzere aşırı borçlanan ve düzenli geri ödeme ihtimali olmayan Batılı devletleri yoksullaştırıyor - en başta ABD'de, önde gelen kapitalistler görülmemiş derecede yüksek devlet sübvansiyonları talep ediyor ve alıyorlar, buna karşılık sanayi ve nüfusun çoğunluğu için gelir daralıyor, kamusal altyapı dağıtılıyor ve daha pahalı hale getiriliyor.

Avrupa kendini nasıl kurtarır

Almanya'nın gösterdiği mantık, AB genelinde zayıflamış ve farklılaştırılmış bir biçimde yaygınlaşmaktadır. Aynı zamanda, önceki değişimler devam ediyor: Batı Avrupa otomotiv tedarikçileri Polonya ve Macaristan'a eskisinden daha fazla yatırım yapıyor. Hem ekonomik hem de politik olarak açık çelişkiler ortaya çıkıyor: Al-

man otomobil üreticileri VW, BMW ve Daimler, AB'nin Çin ithalatlarına yönelik planlı cezalandırıcı tarifelerini reddediyor (FAZ, 2024). İspanya, Fransa ve Belçika, Rusya'dan gaz ithal ediyor. Çin, Macaristan'da bir pil fabrikası inşa ediyor. Sırbistan, 2024'te Çin ile bir kader ortaklığı ve serbest ticaret anlaşması yapmaya karar verdi ve Çinli yatırımcılarla daha da fazla işbirliği yapıyor ve Çin, Budapeşte ve Belgrad başkentleri arasındaki demiryolu bağlantısını inşa ediyor. İspanya, İrlanda ve Norveç, Filistin'i ayrı bir devlet olarak tanıyor. Başbakan Viktor Orban yönetimindeki Macaristan, AB liderliğine karşı Ukrayna'da ateşkes olasılığı hakkında Ukrayna, Rusya ve Çin ile müzakere ediyor (Al Jazeera, 2024).

ABD ve AB yaptırımları giderek artan bir yaratıcılıkla aşıyor. Hindistan yaptırım uygulanan Rus enerjisi için en büyük aracı haline geldi. Rusya'nın ekonomisi, özellikle Almanya'nın aksine gelişiyor. Batı yaptırımlarının iki yıl sürmesinin ardından Rusya, 2024'ün ortalarında Avrupa'da gaz tedarikçisi olarak ABD'yi geride bıraktı (Financial Times, 2024). Açıklayıcı bir ayrıntı: Daimler'in terk ettiği fabrikada, yetenekli işçiler artık teknik olarak daha iyi ve daha ucuz olan Çin arabaları üretiyor (Focus online, 2024).

Anketlerde gerçeğe uygun bir biçimde düşüşe geçen eski bankacı ve popülist otokrat Macron'un ve diğer Avrupa hükümetlerindeki biraz daha ılımlı meslektaşlarının şu reçetesi Avrupa'nın gerçekten de ölmesine neden olacaktır: Ukrayna'nın Rusya'ya karşı umutsuz vekalet savaşına daha fazla destek, Çin'e karşı daha fazla silahlanma, Macron'un otoriter bir şekilde ve aynı zamanda parlamentoya karşı zorladığı emeklilik "reformu" gibi Blackrock kavramlarına daha fazla bağlılık (özellikle son zamanlarda Macron ve diğer çökmekte olan iktidar partileri tarafından yoğun bir şekilde kur yapılan gençler, bu tür politikalarından hiçbir şey beklemiyorlar).

Özgürlük, eşitlik, kardeşlik başka bir şey gerektirir. Gölge bankalar, BlackRock & Co. ve yeni tekeller gerçekten düzenlenmeli, ayrıştırılmalı, kamulaştırılmalı ve ortak mülkiyete devredilmelidir. Ancak şimdiye kadar

bunlar yalnızca izole seslerdir (Rügemer, 2023). Ancak ABD odaklı Avrupa Dış İlişkiler Konseyi (ECFR) bile, Ukrayna'daki bir yıllık savaştan sonra şunları söyledi: "Avrupa'nın ABD vasalı olması - bu her iki taraf için de akıllıca değil" ve ECFR'ye göre: Yalnızca Çin Halk Cumhuriyeti "uluslararası düzeni ekonomik, diplomatik, askeri ve teknolojik olarak yeniden şekillendirmek istiyor ve bunu yapabilir"; Çin ayrıca "ABD ve müttefiklerinin dayandığı birçok kritik tedarik zincirinin kalbinde" yer almaktadır (Policy Brief, 2023).

Burada "Çin" sadece Çin devletini değil, aynı zamanda kıtasal formatlar olan Şanghay İşbirliği Örgütü (Asya), CELAC (Latin Amerika), FOCAC (Afrika), 14+1 (Doğu Avrupa) ve hepsinden önemlisi BRICS'i (Brezilya, Rusya, Hindistan, Çin, Güney Afrika ile BAE, Mısır, İran gibi diğer devletleri ve hepsi Çin askeri üsleri olmadan) de ifade eder; bu, ABD modeline göre askeri olarak eşlik edilen, savaşa saplantılı küreselleşmenin sistemik mantıksal zıtlığıdır.

Alman Girişimciler Araştırma Enstitüsü bile, Çin'in yükselişini en başarılı ekonomi haline getiren şeyin ulusal egemenlik olduğunu ve olmaya devam ettiğini belirtmektedir (IW-Report, 2024: 6). Yani: Almanya, Fransa, Avrupa Birliği - haydi egemenlik için harekete geçelim! 🌸

Kaynakça

- Al Jazeera. (2024). Hungary's Orban meets China's Xi in mission to end Russia-Ukraine war.
- CGTN. (2024). 14 Ekim 2024 tarihinde <https://news.cgtn.com/news/2024-03-13/Germany-launches-major-subsidy-scheme-for-greener-industry-1rVQZMhQRLq/p.html> adresinden alındı.
- China Daily. (2021). 14 Ekim 2024 tarihinde <https://global.chinadaily.com.cn/a/202105/14/WS609dd096a31024ad0babdd1d.html> adresinden alındı.
- Ding, J. (2024). 15 Ekim 2024 tarihinde <https://www.chinadaily.com.cn/a/202410/11/WS670860aba310f1265a1c6f70.html> adresinden alındı.
- DPWV. (2024). German Parity Welfare Association: Joint Poverty Report, Berlin.
- DS. (2022). Federal governmentspends 580 million euros on consultants.
- Energiezukunft. (2020). No solution for the Asse interim storage facility. 15 Haziran 2024 tarihinde [energiezukunft.eu/zmwelt-schutz/gefaehrliche-deutsche-zwischenlager](https://www.energiezukunft.eu/zmwelt-schutz/gefaehrliche-deutsche-zwischenlager) adresinden alındı.
- FAZ. (2024). A protection that nobody wants. Why the German car industry rejects punitive tariffs on Chinese imports.
- FAZ. (2024a). Amazon invests 10 billion euros in Germany.
- FAZ. (2024b). This is how Europe becomes irrelevant.
- Financial Times. (2024). Russia overtook US as gas supplier to Europe in May.
- Focus online. (2024). Russia builds China cars in German factory.
- Liu Rui. (2022). 15 Ekim 2024 tarihinde <https://www.globaltimes.cn/page/202210/1277488.shtml> adresinden alındı.
- Global Times. (2024). 15 Ekim 2024 tarihinde <https://www.globaltimes.cn/page/202401/1305701.shtml> adresinden alındı.
- Handelsblatt. (2024). JP Morgan doubles number of clients in the German SME sector.
- Handelsblatt. (2024b). Europe is the best market in the world for us.
- HBF. (2024). Real wages in the EU well below pre-crisis level.
- IW-Report. (2024). Institute of German Business: Competitive pressure from China for German companies.
- Li, L. (2022). Exposure to unconventional oil and gas development and all-cause mortality in Medicare beneficiaries, Nature Energy.
- National Archives. (2024). 14 Ekim 2024 tarihinde <https://catalog.archives.gov/id/541691?objectPage=3> adresinden alındı.
- NSJ. (2018). Henry Kravis, a co-founder of KKR and his wife Marie-Josea Kravis arrive for the State Dinner in honor of french President Emmanuel Macron at the White House in Washington.
- NYT. (2023). Teslawants to double size of plant near Berlin.
- Policy Brief. (2023). European Council on Foreign Relations: The art of vassalization: How Russia's war on Ukraine has transformed transatlantic relations.
- PwC. (2023). How Habeck's house makes a consulting firm happy, Die Zeit.
- PwC. (2024). German mechanical engineering on a downward spiral. PwC press release, Frankfurt.
- Rügemer, W. (2019). The Capitalists of the 21st Century, Hamburg.
- Rügemer, W. (2022). Deadly fracking.
- Rügemer, W. (2022b). Imperium EU. Labor Injustice, Crisis, New Resistances, Hamburg.
- Rügemer, W. (2023). Expropriate Black Rock & Co. 3rd edition, Frankfurt.
- Rügemer, W. (2023a). Growth perverted - The new "dealmakers" of the German economy.
- Rügemer, W. (2024). Occupation as a business model. Israel - global hotspot of the digital surveillance industry, Die Krähe (Vienna).
- Rügemer, W. (2024b). Fatal friendship. How the USA conquered Europe, first from World War I to World War II. Canut international Press, London.
- Tagesschau. (2024). Bridge renovation will be more expensive than expected.
- Tagesschau. (2024a). Number of company bankruptcies continues to rise.
- Wirtschaftswoche. (2023). The trillion-euro plan for Ukraine.